

2025-07-21

FÖRSLAG TILL YTTRANDE

Nacka kommun Dnr: MSN-2025-00153

Remitteringsinstans Dnr: LI2025/01164

Yttrande över remiss av betänkandet En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan (SOU 2025:64) från Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Sammanfattning

Nacka kommun vill härmed lämna synpunkter på betänkandet ”*En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan (SOU 2025:64)*”. Vi anser att betänkandet är av stor betydelse och att våra perspektiv kan bidra till den fortsatta beredningen av ärendet.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden (nämnden) föreslår att remissens förslag avstryks med följande motivering:

1. En central myndighet kan minska den lokala demokratiska påverkan, försvåra anpassning till lokala behov, försvaga företagsklimatet samt leda till högre kostnader.
2. Nämnden vill i stället att andra lösningar utreds, till exempel den finska modellen, där kommunerna samarbetar men behåller sin lokala närvaro.

Synpunkter

Risker med centralisering:

En statlig kontrollmyndighet riskerar att bli dyr, ineffektiv och mer byråkratisk. Företag kan drabbas av högre avgifter (statens taxor är högre än kommunernas), mer administration och sämre service, särskilt små företag som restauranger, kaféer och vårdverksamheter.

Om kontrollen samlas på en central myndighet blir det svårare att anpassa tillsynen efter lokala behov. Kommunernas folkvalda får då mindre möjlighet att påverka arbetet, vilket innebär att makten flyttas från lokala politiker till staten.

Större avstånd mellan inspektörer och företag gör dialogen svårare, kontrollerna långsammare och stödet till företagen mindre, vilket kan försämra företagsklimatet.

Styrkor med kommunal kontroll:

Den kommunala kontrollen ger närhet till företagen, vilket skapar förtroende, underlättar dialogen och bidrar till ett gott företagsklimat. Inspektörer kan snabbt agera vid exempelvis matförgiftning eller klagomål, och den lokala kännedomen gör det möjligt att anpassa kontrollerna efter företagets behov.

Nacka kommun liksom många andra kommuner har redan etablerade organisationer som kan ge anpassat stöd, bland annat genom digitala tjänster som samlar olika tillståndprocesser. För att ytterligare stärka livsmedelskontrollen samarbetar kommunerna med varandra samt med regionala och nationella myndigheter samtidigt som den lokala förankringen bevaras.

Robusthet och brottsförebyggande:

Kommunernas samarbete med polis och andra myndigheter, i kombination med deras lokala kännedom, stärker arbetet med att hantera kriser och motverka brott i livsmedelskedjan.

Statens roll:

Staten bör ge tydligare vägledning och samordning, särskilt kring hur "ringa avvikelser" ska bedömas, för att skapa mer likvärdig kontroll i landet.

Kompetens och samverkan:

Nacka kommun liksom många andra kommuner har erfaren personal och väl fungerande lokala nätverk. Genom att samordna livsmedelskontrollen med andra tillsynsområden som miljö, alkohol och tobak kan arbetet bli mer effektivt och skapa synergier.

Revisioner:

Kommunerna vill ha regelbundna revisioner som säkerställer kvaliteten, inte en minskning av tillsynen.

Den offentliga livsmedelskontrollen fungerar redan bra på kommunnivå, särskilt för verksamheter med hög risk. Att ersätta den med en central myndighet skulle göra tillsynen dyrare, mer komplicerad och mindre effektiv. I stället bör man utveckla den lokala modellen och komplettera med statlig vägledning för att behålla både säkerhet, effektivitet och lokal närvaro.

Nämnden ser behov av att andra lösningar än den föreslagna utreds, till exempel den finska modellen, där kommunerna samarbetar och behåller sin lokala närvaro.

Johan Krogh
Ordförande
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Charlotte Persson
Klimat- och miljödirektör
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden